

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
PENTRU EXAMENUL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

PROFESORI

SPECIALIZAREA ELECTROMECHANICĂ

2007

I. NOTA INTRODUCTIVA

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile - corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ al cadrului didactic** în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesoralor de specialitate instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculară „Tehnologii”. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflectă **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metodica și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

Competențe specifice

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;
- Operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;
- Utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/ modulelor tehnologice;

- Elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Proiectarea și/sau selectarea unor conținuturi pentru programele opționale sau curriculum în dezvoltare locală de tipul aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- Transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- Dezvoltarea competențele civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- Stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

II. DIDACTICĂ GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR / MODULELOR DE SPECIALITATE

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

2. Curriculumul școlar:

a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);

b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);

c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară “Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe.

d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;

3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.

4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.

5. Metode și procedee de predare-învățare:

a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;

b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;

c) utilizarea metodelor de predare active – participative, centrate pe elev/tehniciilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; brainstorming-ul; lucrul în echipă; problematizarea;

d) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări;

6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:

a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;

b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări.

7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, ferme didactice, târguri și expoziții, șantiere (descriere și condiții de utilizare);

8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecții; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile, vizitele și excursiile etc.).

9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională;

a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;

b) metode și tehnici de evaluare;

c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;

d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.); e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;

f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.

10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții).

11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

12. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

BIBLIOGRAFIE

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, EDP, București, 2006
3. Carcea I.M., Consultanță și consiliere educațională, EDP, București, 2005
4. Cucuș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996, revizuire 2002
5. Cristea, S. (coord) Curriculum pedagogic, EDP, București, 2006
6. Crețu, C., Curriculum diferențiat și personalizat, Editura Polirom, Iași, 1998
7. Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995
8. Iucu, R., Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2000
9. Jinga, I., Negreț, I., Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
10. Jinga, I., Istrate, E., Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura ALL, București, 2006
11. Joița, E., Eficiența instruirii, EDP, București, 1998
12. Manolescu, M., Evaluarea școlară, Editura Meteor, București, 2006
13. Neacșu, I., Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, EDP, București, 1999
14. Nicola I., Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis București, 2000
15. Nițucă, C., Stanciu, I., Didactica disciplinelor tehnice, Editura Performantica, 2006
16. Negreț, I., Didactica Nova, Editura Aramis, București, 2004
17. Onu, P., Luca, C., Introducere în didactica specialității – discipline tehnice și tehnologice, Editura Polirom, Iași, 2004
18. Onu, P., Luca, C., Didactica specialității, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2002
19. Potolea, D., Profesorul și strategiile conducerii învățării, în vol. Structuri, strategii și performanțe în învățământ (coord. Jinga, I., Vlăsceanu, L.), Editura Academiei, B, 1989
20. Radu, I., T., Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2000
21. Toma, S., Profesorul factor de decizie, Editura Tehnică, București, 1999
22. Tomșa, G., Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
23. xxx Curriculum național aprobat de M.E.C.T. (www.edu.ro)
24. xxx Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”, MECT

III. TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Generatorul sincron și transformatorul

1.1. Expresia puterii electromagnetice pentru mașina sincronă cu poli aparenti și cu poli înecați

1.2. Cuplarea în paralel a generatoarelor sincrone

1.3. Curbele în “V” ale mașinii sincrone

1.4. Funcționarea în gol și în sarcină a transformatorului monofazat: ecuații și diagrame fazoriale

1.5. Randamentul transformatorului monofazat

1.6. Scheme și grupe de conexiuni pentru transformatoare trifazate

2. Senzori și traductoare

2.1. Tahogeneratorul

2.2. Traductorul incremental optoelectronic (encoder)

2.3. Traductoare cu efect Hall pentru măsurarea curenților și a tensiunii

2.4. Resolverul

3. Aparate electrice

3.1. Parametrii nominali ai aparatelor electrice de comutație și semnificația acestora

3.2. Tehnici de comutație: caracteristicile comutației mecanice; caracteristicile comutației statice

4. Materiale pentru electrotehnică

4.1. Materiale conductoare

4.2. Materiale electroizolante

4.3. Materiale cu proprietăți magnetice: materiale magnetice moi; materiale magnetice dure

5. Instalații pentru îmbunătățirea factorului de putere

5.1. Cauzele și efectele unui factor de putere scăzut

5.2. Mijloace naturale și artificiale de ameliorare a factorului de putere

5.3. Elemente de calcul a instalațiilor de îmbunătățire a factorului de putere

5.4. Exploatarea instalațiilor de condensatoare statice

6. Cinematica și dinamica acționărilor electromecanice

6.1. Ecuația de echilibru mecanic (ecuația fundamentală a mișcării)

6.2. Raportarea cuplurilor rezistente statice și a momentelor de inerție la viteza arborelui motor

6.3. Reducerea mișcării de translație la mișcarea de rotație

6.4. Stabilirea graficului de variație a cuplului la arborele motor (graficul de sarcină) pe durata unui ciclu de funcționare

7. Utilaje electromecanice industriale

7.1. Macarale și poduri rulante: tipuri constructive; sisteme de acționare specifice; arborele electric

7.2. Construcția și transmiterea mișcării la ascensoarele de persoane

7.3. Dispozitive și aparate de comandă și protecție la ascensoarele electrice

BIBLIOGRAFIE DE SPECIALITATE

1. Albu, M. Electronică de putere – vol. I, Casa de Editură Venus, Iași, 2007
2. Antoniu, M., ș.a., Măsurări electrice și electronice, vol. 1, Editura "Gh. Asachi" Iași, 1997
3. Balaurescu, D., Eremia, M. Îmbunătățirea factorului de putere, Editura Tehnică, București, 1981
4. Bălă, C. Mașini electrice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979

5. Boldea, I., Transformatoare și mașini electrice, Editura Politehnica, Timișoara, 2001
6. Boțan, N. V. Bazele calculului acționărilor electrice, Editura Tehnică, București, 1970
7. Boțan, N.V., Reglarea vitezei sistemelor de acționare electrică, Editura Tehnică, București, 1974.
8. Boțan, N.V., Regimuri economice ale sistemelor de acționare electrică, Editura Tehnică, București, 1985
9. Cantemir, L., M. Oprișor, M. Tracțiune electrică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971
10. Comșa, D. Instalații electrotermice industriale, vol. I, Editura Tehnică, București, 1986
11. Costăchescu, T., ș.a. Instalații electrice pentru construcții, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1978
12. Feldmann, V., Văleanu, U. Utilizarea rațională a energiei electrice, Editura Tehnică București, 1966
13. Fransua Al., Măgureanu R. Mașini și acționări electrice, Editura Tehnică, București, 1986.
14. Georgescu, Gh., Istrate, M., Varvara, M., Rădășanu, D., Transportul și distribuția energiei electrice, vol. II, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2000.
Popa B.
15. Georgescu Gh., Rădășanu D., Transportul și distribuția energiei electrice, vol. I, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2000
16. Iliescu ,C., ș.a. Măsurări electrice și electronice, Editura Didactică. și Pedagogică, București, 1983
17. Ioachim, D., Pentiuc, R., Utilizările energiei electrice. Electrotermie, Editura Popa, C. Universității, Suceava, 2000.
18. Leonte, P., Hnatiuc, E., Aparate electrice, curs, vol. I, Rot. I. P. I., 1981
Baraboi, A.
19. Paicu, G. Utilizări ale energiei electrice. Tehnologii electrice speciale,. Casa de Editură Venus, Iași, 2006
20. Popescu, V., Lascu, D., Convertoare de putere în comutație – aplicații, Editura Negoitescu, D. de Vest, Timișoara, 1999
21. Rosman, H., Savin, Gh. Circuite electrice liniare. Partea I, Vol. 1, Rotaprint Univ. Tehnică “Gh. Asachi” Iași, 1974
22. Sărmășanu, C., ș.a. Senzori și traductoare pentru roboți, Editura CIA, București, 1998.
23. Seracin, E. Utilajul electromecanic industrial, Editura Tehnică, București, 1973
24. Seracin, E., Popovici, D. Tehnica acționărilor electrice, Editura Tehnică, București, 1985
25. Simion, Al. Mașini electrice, vol. II, Mașina sincronă, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2003
26. Simion, Al. Mașini electrice, vol. I, Transformatoare electrice, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2000
27. Șora, C. Bazele electrotehnicii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
28. Ungureanu, M., Chindriș, M., Utilizări ale energiei electrice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
Lungu I.